

DOMOVINA

P. n. Licea...

Poljanska cesta 2, II. drž.

Oglasi:

Za 1 mm x 60 inseratnega stolpca mali Din 0-20, uradni D 0-30, poslano, posmrtnice i. reklame D 0-50. Večkratne objave popust.

Izhaja vsak petek.

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Preše: nova ul. 54.
Uradništvo „Domovine“, Miklošičeva c. 16, Tel. 72.

Naročnina:

Mesečno Din 1.—, četrletno Din 3.—, polletno Din 6.—, ooleletno Din 12.—.

Kmetsko delo

Marljivost našega kmeta je vobče znana. Naš kmet gara od jutra do večera in kadar je najhujše in najnujnejše delo, si niti pravega oddiha ne more privoščiti. In vendar se dobijo med kmetiskim mestnim prebivalstvom ljudje, ki tega vestnega in marljivega kmetkega dela ne znajo ceniti in se hudujejo nad tem, da so tudi cene živca visoke. Ti ljudje ne pomislijo, da morajo vočigled naraščajoči draginji industrijskim izdelkom naraščati cene tudi poljskim pridelkom, ker bi si sicer kmet ne mogel nabavljati obleke, poljskega orodja, sladkorja, soli, ne mogel bi si popraviti hiše, ne gospodarkega poslopja.

Kmet ne dela draginje, temveč se začne draginja vedno pri industrijskih izdelkih. Draginja industrijskih izdelkov ima mnogo vzrokov. Ako se izdeluje kakšnih predmetov malo v državi, podjetnik ta položaj izkorišča in navija cene. Sedaj po vojni je deloma vzrok to, ali še več pa podraženo delo. Vsled vojne je telesna sila delavcev oslabela, a na drugi strani pa se je še delovni čas zmanjšal na 8 ur. Najhujše pa je to, da se je zlasti med mlajšim delavstvom izgubilo pravo veselje do dela. Sicer pa je med nami še mnogo dobrega delavstva, ki se ne brani dela. Tem vsa čast!

Med kmeti so redke izjeme, ki zanemarjajo delo. Kadar bo delavec delal tako, kot gara kmet, takrat bo upravičen, hudovati se nad kmetom. Ka-

dar je najhujše delo, vleče kmet tudi celo do 16 ur na dan. Kmet ima noč in dan skrbi. Ako pride suša, toča, je njegov trud uničen. Ako mu živina pogine, je čestokrat niti nadomestiti ne more. Delavec pa dela 8 ur (sicer večsih tudi težko, kakor n. pr. v premogovniku), a je vendar potem prost, nobena toča, nobena suša mu ne vzame njegove plače.

Cestokrat se delavec pritožuje, da ne more od svoje plače živeti, in v mnogih slučajih je ta tožba upravičena, toda delaj in garaj, kakor kmet, pa boš imel tudi večjo plačo. Na tisoče je kmetkega prebivalstva po Sloveniji, ki navzlic vsemu garanju, ne more živeti niti tako, kot povprečno delavci, temveč mora po težkem delu vtepati krompir in kisló zelje.

Kadar bo imelo vse ročno in duševno delavstvo tisto vestnost do dela kot kmet, takrat se bo produkcija povečala in pocenila. Draginja bo začela padati. Ako kriče danes socijalisti na delodajalca, da izkorišča delavstvo in še navija cene, je to enostransko, kajti tudi delavstvo je krivo današnje draginje. Krik socijalistov na kmeta je pa naravnost zloben. Kmet je uvidel, da je po vojni, ki je uničila toliko dobrin in provzročila zaostalost produkcije, treba mnogo več dela, nego pred vojno. Delavstvo pa je nasprotno doseglo Surni delavnik in še mnoge druge ugodnosti — in če človek gleda n. pr. ponekod zidanje, ga

takoj mine veselje, da bi si popravil kakšno poslopje, ali pa celo novo zidal. Kmet se na polju obrne urno in hiti, ponoči, kadar ima na polju žito, pa pride dež, mora vstati, hiteti in ne sme šteti gibov, ako hoče rešiti suho žito pred vlago. Mnogi meščani govoričijo o zlatih časih kmeta in o njegovih prihrankih, toda — povprašajte kmeta! Pred vojno si je lahko postavil za par tisoč novo poslopje, sedaj pa ima denarja kot črepinj, pa si čisto ne upa zidati, niti popravljati razdrapane poslopja. Kmetkega dela in življenja ne pozna večina mestnega prebivalstva. Le oni, ki so prišli z dežele, vedo, kaj je kmet.

Med onimi, ki žive od mesečnih plač, jih je mnogo, ki so navzlic malim plačam rajše v svojem sedanjem stanu, kakor pa da bi garali na kmetiji. Celó med premogarji, ki res težko delajo, jih je mnogo z dobrostoječih kmetij, ki so odšli od doma radi tega, ker ima kmet premalo prostega časa in preveč skrbi. Zakaj neki potem kričijo ti nazaj na kmeta, da je oderuh?

Danes je naravnost smešno tudi kričanje na vlado, naj odpravi draginjo s tem, da določi cene n. pr. žitu. Naravnost neumnost je tudi trditi, da je v rokah vlade izdatno zboljšanje naše valute. Kakšna napaka vlade je že vzrok, da vsled nje stoji naša valuta nekaj nižje, kot je to upravičeno. Iz nič je, kakor pravi sveto pismo, samo Bog svet ustvaril, naša vlada pa ni tako mogočna. Iz papirja še doslej ne znajo izdelovati zlata. Čim

več bomo delali in pridelali, čim večja bo produkcija, izvoz, tem večjo ceno bo imel denar, ker je v denarju izraženo delo. V naši državi, ki je preveč trpela med vojno, se premalo proizvaja. In če bi še kmetkego delo bilo tako drago kot je industrijsko, bi vsi oni, ki delajo le 8 ur na dan in 200 mesečne plače najbrže sploh ne mogli živeti, tako bi bil živca drag. Tako je kmetkega marljivost ona, ki vzdržuje človeštvo. Še nekaj: Čim marljivejši in delavnejši je kmet, tem več pridelava in tem cenejše mora prodajati. Kmet je torej za svojo marljivost zelo slabo poplačan.

Potreba po intenzivnejšem delu se čuti sploh po celem svetu. Po celem svetu se čujejo glasovi po svobodnem delu in proti Surnemu delovniku, češ da je Surni delavnik v normalnih časih mogoč, sedaj pa da je naravnost uničujoč za človeštvo. Tako pravijo zlasti v Nemčiji, da naj se delovni čas poveča, a delavec naj se zato primerno plača. Celó v zlati Švici so bili prisiljeni dovoliti 9urni delovnik. Ako je v zlati Švici tako, kako je šele pri nas.

Politični pregled

V Beogradu je bila zopet kratkotrajna

ministrska kriza,

ki so jo, seveda, izzvali radikalci, ki mislijo, da lahko delajo, kar hočejo, in da se jim ni treba čisto nič ozirati na ravnotako močne demokrate, s katerimi se nahajajo skupno v vladi. Za enkrat

G. Keller - I. Albrecht:

Romeo in Julija na kmetih

(Nadaljevanje 10.)

Spotoma je naletel na Metkinega očeta, ki mu je bilo videti, da gre v mesto. Njegovo nvanjost je bila zelo divja in zanemarjena in osivela brača že cele tedne nepristrižena. Bil je kakor prav zloben, izgubljen kmet, ki je zapravlil grunt in zdaj gre drugim prizadevat zlo. Vendar ga Sali ob srečanju ni več pogledal s sovraštvom, temveč poln strahu in bojzani, kakor da je v kmetovih rokah njegovo življenje, ki bi si ga raje izprosil nego izključoval. Marti pa ga je od vrha do tal premeril s hudim pogledom in je šel svojo pot. Sali je bilo prav tako. Zdaj, ko je videl, da stari odhaja iz vasi, mu je šele postalo prav jasno, kaj hoče tukaj. Po starih znanih stezah in stizicah se je skrito plazil toliko časa okrog vasi in po njej, dokler ni prišel do Martijeve domačije. Ze več let ni gledal tega kraja iz take bližine. Še takrat, ko so stanovali tukaj, sta sprta soseda pazila, da ni kdo stopil na svet drugega. Zato je ostrmel nad tem, kar je bil vendar doživel v domači hiši očetovi. Z začudenjem je buljil v opustošenost, ki jo je gledal pred seboj. Martiju so bili zarubili

leho za leho, dokler mu ni ostala samo hiša in prostor pred njo, malo vrta in njiva na holmu kraj reke. Te trdovratno najdalje ni hotel izpustiti iz rok.

O kakem rednem obdelovanju seve ni bilo več govora. Na njivi, ki je nekdanj tako lepo valovila v enakomernem valovju rži, ko se je bližala žetev, so bili sedaj posejani raznoliki semenski ostanki, pometeni iz starih škatelj in posod. Vzklila je repa, zelje in podobno ter nekaj krompirja. Tako je njiva izgledala kakor skrajno zanemarjen prostor z zelenjavo. Bila je pravi vzorčni list za to, kako je mogoče živeti iz rok v usta: tu izpuliš pest repe, če si lačen in ne premoreš ničesar boljšega, tam malo krompirja ali zelja, ostalo pa pustiš, da raste naprej ali pa segnije, kakor pač pride. Tudi je lahko vsakdo letal po njivi, kakor in kolikor mu je bilo drago. Zato je bila krašna široka njiva skoro enaka nekdanji njivi brez lastnika, ki je bila izvor vse nesreče. Zato ni bilo okrog hiše niti sledu o tem, da je poljedelska. Hlev je bil prazen, vrata so visela samo še na enem tečaju in nebrot križnih pajkov, ki so se razpasli tekom poletja, so razpredli pred temnim vhodom niti, ki so blestele v solncu. Pred odprtimi vrati šupe, kamor so nekdanj vozili poljske pridelke, je viselo polomljeno ribiško

orodje v znak nepotrebnege ribarjenja. Na dvorišču ni bilo niti ene kokoši in niti enega goloba, ne mačke in ne psa. Le vodnjak je še značil nekaj živnega, toda voda ni več tekla po ceveh, ampak je pri neki razpoki blizu tal brizgala ven in tekla po fleh ter povsod napravljala male luže ter dajala tako najboljšo nazorno sliko lenobe. Medtem, ko bi bil namreč oče lahko z malim trudom luknjo zamašil in cev popravil, se je morala sedaj Metka sama truditi, da je dobila kaj čiste vode iz te zapuščenosti. Mesto v razsušenem in razpokanem koritu je morala prati v plitkih jamicah, kjer se je nabirala voda. Hiša sama je bila enako klavrna. Okna so bila na mnogih krajih razbita in prepleljena s papirjem, vendar so bila še najprijaznejše pri vsem razpadu. Kajti celo razbita stekla so bila lepo očiščena in osnažena, naravnost zlikana, in so blestela svetlo kakor Metkine oči; kajti ta okna so morala deklici spričo njenega uboštva nadomeščati vse drugo razkošje. In kakor so pristojali kodrasti lasje in katunaste ovratne rute Metkinim očem, tako je pristojalo tem blestečim oknom divje zelenje, ki se je vilo skoznje kroginkrog hiše: cel valujoč gozdič fižola in dišča plan zlatorumenih kapucink. Fižol se je vzpenjal, kolikor je bilo pač mogoče, tu na kak

kos orodja, tam po stari metli, ki je bila narobe zasajena v zemljo, tam na kako sekiro, od rje razžrto. Ta bolj slikovita nego prijazna domačija je stala malce na strani in ni imela bližnjih sosedov. V tem trenutku tudi ni bilo nikjer v bližini opaziti nobene žive duše. Zato je Sali brez skrbi slonel pri starem skednjiču, ki je bil oddaljen komaj kakih trideset korakov, in je tuje strmel v tiho, zapuščeno hišo. Dokaj časa je tako slonel in strmel, ko je Metka naenkrat stopila v vežna vrata in dolgo gledala predse, kakor da je z vsemi mislimi obvisela na enem samem predmetu. Sali se ni ganil in ni trenil z očesom od nje. Gledala sta nekaj časa drug drugega, ona sem, on tja, kakor da ogledujeta zračno prikazen, dokler se ni Sali vzravnal in počasi šel preko ceste in po dvorišču proti Metki. Ko je prišel blizu dekleta, je iztegnilo roke in je dejalo:

«Sali!»

Prijel jo je za roke in ji je venomer strmel v obraz. Vsa je zardela ob njegovem pogledu in solze so jo polile, ko je rekla:

«Kaj hočeš tu?»

«Samo tebe hočem videti!» je odvrnil. «Ali ne bi postala zopet prijateljca?»

(Dalje prihodnjic.)

je kriza odpravljena, ker je rešitev nekaterih perečih vprašanj, radi katerih je nastal med radikalci in demokrati, odložena za poznejši čas.

Zanimivo je vedenje naših klerikalcev, kadar je v vladi kaka kriza. Njim je njihov

položaj v opoziciji

postal že nad vse neprijeten in bi radi zopet malo vladali. Zato upajo pri vsaki krizi, ki se pojavi, da bo ustvarjen položaj, v katerem bi morda oni prišli na površje. To so pa prazni upi, ker klerikalci so se v narodni skupščini s svojim brezdjeljem vsem delavnim strankam tako zamerili, da nimajo pri nobeni stranki zaslombe in so prepuščeni sami sebi. Taka stranka, seveda, tudi za svoje volilce ne more nič storiti in za to, da razmere pri nas še niso popolnoma urejene, se imajo klerikalni volilci zahvaliti v prvi vrsti poslancem, katere so volili.

Z Madžarsko se nahajamo zopet v napetih odnosih

zaradi izгона Madžarov

iz naše države. Madžari namreč v svoji deželi prav grdo ravnaajo z ljudstvom našega jezika, ker je nekaj naših krajev ostalo v madžarski državi. Zato je naša vlada izgnala iz naše države nekaj stotin madžarskih družin, da se Madžarom pokaže, da njihovo vedenje nasproti našim rojakom v njihovi državi ni pravilno. Radi izгона madžarskih družin iz naše države se je madžarska vlada pritožila pri zvezi narodov, pa bo gotovo dobila — dolg nos. Ker izgon madžarskih družin iz naše države je samo naš odgovor na slabo ravnanje madžarskih oblasti z našimi rojaki na Madžarskem.

V Nemčiji, ki trpi pod težkimi posledicami izgubljene vojne, trajajo še

velike notranje zmede

kot posledica strastnih bojov med dvema političnima strujama, od katerih je ena za vzpostavitev cesarstva, druga pa za ohranitev republike. Te strankarske borbe so tako ostre, da se dogajajo prav pogostoma celo umori političnih osebnosti. Poročali smo že o umoru ministra zunanjih zadev Rathenaua. Morilca sta ušla in iskali so ju po vsej Nemčiji, dokler se ni zvedelo, da se skrivata v gradu Saaleck pri kopališču Kösen. Ko sta morilca (inženjer Fischer in Rudolf Kern) videla, da ju hočejo prijeti in nista več mogla zbežati, sta se skrila v dimnik in ko so ju tudi tukaj našli, sta se sama ustrelila. Kjer se vršijo politične borbe na tak način, tam še dolgo ne bo reda in miru. V Nemčiji bo še dolgo trajala domača vojna, ki je bolj škodljiva kot vojna z zunanjimi sovražniki.

V Haagu traja še vedno obnovitvena konferenca, za katero se je mislilo, da se bo

zaradi ruskega vprašanja

razšla brez vsakega uspeha. Najbrže se bo to tudi zgodilo in je končni razhod za sedaj najbrže samo odgođen za nekaj dni, ker so zastopniki ruske vlade stavili neke nove predloge. Je vse zastoj: stališča ruskih boljševikov ostale države nikakor ne bodo priznale in ako hoče Rusija od Evrope pomoči v težki bedi, v katero so jo dovedli boljševiki, bo morala najpoprej obračunati z boljševizmom, ki se je pokazal popolnoma nesposobnega za vodstvo države in Evropa ni tako neumna, da bi z gospodarsko podporo boljševizma še podaljšala življenje.

Dopisi

Škotja Loka. Nedeljski orlovski tabor, katerega so priredili naši klerikalci z namenom, postaviti nekako protiutež sokolskim svečanostim pretečene nedelje, se je končal z največjo blamažo. S prižnicami in spovedni-

camy so navlekli skupaj sicer še nekaj nevednih ljudi — največ žensk —, par narodnih noš z ostrogami na osedlanih konjih in nekaj raznobojnih konjenikov Orlov, nad katerih nediscipliniranostjo se je ljudstvo zgrajalo. Drugo pa so bili večina otroci, bodisi naraščajniki kakor tudi članstvo, katerega pač po njegovem nastopu in obnašanju ne moremo prištevati med odrasle. Izmed govornikov, ki so s svojimi izvajanjmi tako pri pridigi kakor tudi pozneje pripravljali tal prihodnjim volitvam, se je najbolj odlikoval predsednik Orlovske zveze demagog Basaj, ki je skušal kljub svojemu «krščanskemu prepričanju» raztrositi med ljudi gorostasno laž, da se je vršila sokolska prireditev pretečeno nedeljo na državne stroške. Da se je pri tem poslužil le klerikalcem lastnega podlega zavijanja, je umevno, ker se tudi ta katoliški komunist boji roke pravice; če bi pa drugi nerazsodneži, zapeljani po njegovih hujškajočih besedah kaj zagrešili, mu je seveda deveta briga. Ni čudo, da so padle pri tej priliki iz vrst poslušalcev besede: «Lažnivec!», na kar pa možakar ni reagiral, ker si je bržkone mislil, da imajo oni, ki so si dovolili te medklice, navsezadnje še prav. Zelo značilna in vsej prireditvi primerna pa se nam je zdela pesem, ki so jo peli Orli v narodnih nošah med spredodom: «Dekle, dekle, delaj pušelj, za to rajšo žalostno!» Razen «Bog živi p... madona» klicev v soboto zvečer na spodnjem trgu se ni pripetilo posebnega, ker je nameravano popoldansko parado in nadaljnje hujskanje preprečila huda ploha, ki je tabor razgnala na vse strani.

Trbovlje. V nedeljo 16. t. m. je bil občni zbor kmetijske podružnice in sodni dan naših klerikalcev. Ugotovilo se je najprej, da eden duhovnikov laže, potem da najglasnejši klerikalni kričar že pet let ni plačal «Kmetovalca», kar bo moral sedaj storiti sodniškimi potem, in nazadnje je dobil ta vrli katoliški mož poziv, da v osmih dneh prekliče besedo «barabe» in plača 1000 kron za podružnico ali pa ga toži 50 naprednih članov podružnice. To so sadovi duhovske hujškarije, ki naj jo nekdanji liberalni Starc v Rovtuh pri litru vina skrbno premišluje. Volitve so seveda temu primerno izpadle in so vsi klerikalni podrepaniki soglasno zieteli iz odbora in so tudi nekateri pametni «Zvezarji» volili z nami. Naši so pokazali tokrat sijajno disciplino, kakor si je želimo ob vsaki priliki, in tedaj bodo tukajšnji netopirji, ki so postali že predrzni, zlezli zopet v svoje temne prostore.

Kandrše pri Vačah. Že dolgo se nisimo oglasili iz naše doline. Ne pretekamo se radi, vendar smo prisiljeni, da enkrat spet postavimo pred luč naše klerikalne kimavce. V nedeljo, dne 2. julija so se vršile pri nas občinske volitve. Zmagala je SLS, kar pa ni čudno. V vsako dolino ne prisije solnce, kakor ni v vsakih možganih razsvetljenja. Pri nas imamo torej več takšnih ljudi, ki jih je Bog oblagodaril z vsem dobrim, le v glavah jim je pustil praznoto. Najbolj se je trudil za klerikalno zmago znani klerikalni Prašnikarjev Janko. Zajec, ta klerikalni mešetar, se trudi na vse načine, da bi si zasigural županski stol. Ni mu zadostovala samo ena lista SLS, omisli si je še Kmečko zvezo. Pridobil si je «študiranege» Bogataja, petošolca Božiča, nekega Dežmančka in tudi «ta spodnji» Vidergarjev stric je pomagal agitirati. Slednji, ki ni posebno «na ta kšajt plat», ni naredil sile. Da je bila komedija še večja, se jim je pridružil Blajškovec. Ta je strašno hitel agitirati in je na dan volitev agitiral, da se mu je slina cedila iz ust, še jesti ni utegnil in je priletel na volišče s tako hitrico, da smo bili uverjeni, da je zblaznel.

Kmetijski glasnik

CILJI DOBREGA KOLOBARJENJA.

Z rastlinami moramo na njivah menjavati. To je potrebno že zaradi tega, da pride vsaka rastlina na tisto mesto, ki je za njo z ozirom na gnojenje najbolj prikladno. Znano je, da ne moremo njiv vsako leto pognojiti in da se tudi rastline ne počutijo enako dobro na gnojenih njivah. Nekatere rastline nam veliko bolj uspevajo in bolj obrodijo, če pridejo šele eno ali drugo leto po gnojenju na vrsto. Potrebno je menjavanje rastlin pa tudi z ozirom na posebnosti posameznih rastlin, ki naravnost zahtevajo, da se jih po gotovem redu prideluje, da nam bolje uspevajo.

S kolobarjenjem zasledujemo dva cilja. Prvi cilj je ta, da **dvignemo plodovitost** naših rastlin, oziroma naših pridelkov. Če bomo vsaki rastlini odločili v kolobarju najprikladnejše mesto, tako da bo imela vsaka rastlina vse potrebne pogoje za svoj razvoj, potem se bo dvignil tudi njen pridelek. Brez vsega dvoma se dá v tem pogledu pri nas še marsikaj popolniti. S smotrenim kolobarjenjem se dajo doseči na vsak način še ugodnejši uspehi kakor jih imamo danes. Najtežje stališče ima v tem oziru naš mali posestnik, deloma zaradi tega, ker prideluje tako številne in mnogovrstne rastline, deloma pa tudi zaradi strniščne setve, ki sama na sebi otežuje kolobarjenje. V takem slučaju je treba, da stoje našemu posestniku zadostne množine gnoja na razpolago, da si lahko ureja z uspehom potrebno kolobarjenje. Čim večje je število rastlin in čim več se nalaga zemlji, tem več je treba tudi gnoja, da bo lahko uspešno rodila.

Drugi cilj, ki ga moramo s kolobarjenjem zasledovati, je pa ta, da naše njive **čistimo od plevela**. Naše njive so plevelne in tudi zaradi tega manj rodovitne za naše pridelke. Plevel odjeda rastlinam prostor in živež, in kar porabi plevel, to vzame našim pridelkom. Plevel moramo zaradi tega zatirati. Najlažje ga preganjamo s primernim kolobarjenjem. S tem, da vrstimo rastline drugo za drugo tako, da se plevel z obdelovanjem sadežev sproti uničuje, s tem ga najbolj preganjamo z naših njiv. Čiste njive, to mora biti cilj vsakega zavednemu poljedelcu. Zato je treba, da je vse kolobarjenje umerjeno na to, da se plevel zatira. Po žitu naj pridejo okopavine ali pa gosto in košato rastoče detelje, da vduše pod seboj škodljivi plevel. S takim smotrenim kolobarjenjem preganjamo pa tudi druge škodljivosti, ki jih povzročajo boleznin mrčesi

Pospeševanje plodovitosti in zatiranje škodljivega plevela in drugih škodljivcev, to sta tista dva cilja, ki jih zasledujemo predvsem z dobrim kolobarjenjem. Tudi v tem pogledu je treba pri nas še napredovanja, da bomo dvignili rodovitost naših njiv.

REJENOST MOLZNIH KRAV.

Večkrat se sliši, da so dobre molzne krave zmeraj suhe. Iz tega hočejo nekateri izvajati, da mora biti dobra molznica sploh suha, ker uporablja vso krmo za proizvodnjo mleka, dočim porabi zase le toliko, da se vzdržuje pri telesni moči.

To je istina, da uporablja krava, ki je po naravi usposobljena za dobro molžo, največji del krme za izdelovanje mleka. Ali zaradi tega še ne sledi, da bi morala biti tudi suha. V mislih imam seveda krave enake reje in krave, ki so z vsem preskrbljene, kakor jih nahajamo n. pr. v kakem velikem hlevu ali pa v kraju, kjer se živalim sploh dobro godi. Če je pri nas krava suha, je to navadno posledica slabe in pomanjkljive reje. Največ je takih. Vse kaj drugega pa je, če je krava pri močni reji suha. Take krave imajo navadno kratko svetlo dlako in se že na tem pozna, da se dobro počutijo. Imajo pa tudi velika in žleznata vimena, preprežena z žilami, kar je zmeraj znak dobre mlečnosti.

Če najdemo med močno rejenimi in vseskozi zdravimi živalimi krave, ki so suhe, potem je to na vsak način znak dobre mlečnosti. Take krave obračajo v resnici vso krmo v mleko. Podobne so kozam, ki so brez izjeme do kosti suhe, ker pretvarjajo vso krmo v mleko. Za svoj život porabijo le tisto malo krme, ki jo potrebujejo, da se vzdržijo pri svoji telesni teži. Kakor nam lahko služi koza za vzor dobre mlekarnice, tako se moramo vendarle sprijazniti tudi s tem dejstvom, da so tudi dobro ali navadno rejene krave lahko prav dobra molzna živina, ki jo nahajamo po planinskih deželah. Tam imamo živali, ki so izvrstne molznice, ki so pa pri vsem tem dobro rejene. Če je dosti krme, potem jo ima žival za vse dosti, dosti za mleko in dosti za svojo telesnost.

Pri plemenski živini moramo danes celo gledati na to, da nam živali vsled obilne mlečnosti preveč ne shujšajo. Tako izdelane živali so namreč bolj občutljive in bolj podvržene nevarni tuberkulozi. Iz zdravstvenih ozirov in iz ozirov na plemensko sposobnost je treba, da se nahajajo tudi molzne krave v dobrem životnem stanju. Debele krave pa ne razodevajo mlečnosti, ker skrbe bolj zase in za svojo životnost kakor pa za svojo mlečnost.

Gospodarstvo

= Vrednost denarja. Na zagrebški borzi dne 18. t. m. se je dobilo: 100 avstrijskih kron za 30 par, 100 češko-slovaških kron za 188 do 192 dinarjev, 100 nemških mark za 20 do 21 dinarjev, 100 laških lir za okoli 382 dinarjev, en dolar za 82 in pol do 82 dinarjev 75 par.

= Žitni trg. Pretečeni tedej so bile v Vojvodini in v Hrvatski sledeče cene: pšenica, stara, 1450 do 1490 K z vojvodinskih postaj, nova po 1350 do 1400 K, novi ječmen 1100 K, oves 1200 do 1220 K s postaje, koruza 1200 do 1220 K iz vtovorne postaje (v Zagrebu je bila koruza mnogo dražja), moka št. 0, prvovrstna, 23 do 23 K 50 vin. iz vtovorne postaje, slabša 22 do 22 K 50 vin.

= Na mariborskem sejmu z govejo živino dne 11. t. m. so bile sledeče

cene za kilogram žive teže: debeli voli 37 do 39 K, poldebeli 28 do 31 K, klavne krave 24 do 29 K, plemenske krave 19 do 24 K, krave za klobase 15 do 18 K, molzne in breje krave 25 do 29 K, mlada živina 22 do 36 K, teleta 32 do 36 K.

= Cene živini na Hrvatskem. Na zagrebškem sejmu dne 13. t. m. so bile sledeče cene za kilogram žive teže: prvovrstni voli 38 do 42 kron, drugovrstni 30 do 33 K, tretje vrste 22 do 25 K; prvovrstni biki 40 K; prvovrstne krave 34 do 36 K, drugovrstne 24 do 28 K, tretje vrste 16 do 20 K; prvovrstna teleta 42 do 44 K, drugovrstna 35 do 38 K; drugovrstne svinje 77 do 80 K, tretje vrste 68 do 74 K. Turopoljski prašički, dva in pol meseca stari, so stali 700 K komad. Konji so se prodajali par: prvovrstnih paradnih 100.000 do 120.000 K, drugovrstnih paradnih 60.000 do 70

tisoč kron, težki tovorni konji 80.000 do 90.000 K; enoletna žebeta komad po 12.000 do 13.000 K.

= **Na svinjski sejem v Mariboru** dne 7. t. m. so pripeljali 196 prašičev in 5 koz. Cene: 5 do 6 tednov stari prašički komad po 450 do 700 K, 7 do 9 tednov stari komad po 800 do 1100 K, 3 do 4 mesece stari po 1500 do 1700 K, 4 do 6 mesecev stari po 1800 do 2000 K, 8 do 10 mesecev stari po 2500 do 3500 K, eno leto stari po 4000 do 4300 K; koze po 600 do 700 K.

= **Cene vinu.** Po Hrvaškem zahtevajo kmetje 16 do 20 K za liter navadnega vina, toda kupcem je ta cena previsoka in zato pride redkokdaj do kupčijskega zaključka. Pri nas v Sloveniji in v Vojvodini so cene vinu nekaj padle. — Vinska letina obeta biti letos v naši državi izredno dobra.

= **Dovoljen izvoz živine preko Trbiža.** Italijanska vlada je dovolila, da se sme uvažati živina v Italijo tudi preko Trbiža.

= **Razstava zajčjerejskega društva v Mariboru** se vrši dne 5. in 6. avgusta. Kdor hoče razstaviti, naj se obrne na zajčjerejsko društvo v Mariboru.

= **Letošnja svetovna žetev** bo po sedanjih izgledih precej povoljna. V Jugoslaviji in v naših sosednjih državah se pričakuje dovoljen uspeh. Enako tudi v Italiji, Franciji in Angliji. Zelo povoljna so poročila iz Amerike

in Japonske. Poslednja suša je škodovala zlasti posevkom v Nemčiji, Poljski in Holandski. V splošnem se pričakuje, da bo letošnja svetovna žetev precej dobra in da bo dala kakih 16 milijonov metrskih stotov več žita kakor lani.

= **Izgledi letošnje svetovne hmeljske letine** so prav povoljni. Lani se je na vsem svetu pridelalo okrog 815 tisoč starih centov (po 50 kg) hmelja. Po podatkih neke nemške pivovarniške tvrdke se bo letošnje hmeljsko leto na vsem svetu izvarilo okrog 148.400.000 hl piva, za kar bi se potrebovalo okrog 983.500 starih centov hmelja. Letos bi se moralo pridelati na vsem svetu torek za okoli 84.000 starih centov več hmelja, da bi letošnji pridelek lahko zadostoval potrebam vseh pivovarn na svetu. Toliko se bo najbrž tudi pridelalo. Vendar bodo cene hmelju letos skoro gotovo precej visoke, ker so po nekaterih državah zaloge hmelja precej porabljene.

= **Ažijo na uvozno carino** se je povečal z dne 15. t. m. za nadaljnjih 100 odstotkov, tako da velja sedaj 100 zlatih dinarjev enako 700 papirnatim dinarjem.

= **Novi desetdinarski bankovci**, ki so bili izdelani v Ameriki, pridejo kmalu v promet. Poleg njih ostanejo še sedanji desetdinarski bankovci v veljavi.

Obrtni glasnik

o **Priprave za obrtno razstavo v Celju** dobro napredujejo. Razstavljalci, ki še niso poslali razstavnih predmetov, naj to hitro storijo, da se ne bo potem nazadnje nakupičilo preveč dela.

o **Vrtnarska razstava ob priliki pokrajinske obrtne razstave v Mariboru** (od 6. do 17. septembra t. l.). Ob priliki obrtne razstave v Mariboru se vrši tudi vrtnarska razstava, na kateri se bo razstavila vsakovrstna zelenjava in cvetje. Vrtnarska razstava obeta biti jako zanimiva.

o **Deželna zadruga čimnikarjev** za Slovenijo je imela svoje redno združno zborovanje v četrtek 29. junija v dvorani Filharmonične družbe v Ljubljani. Zborovanja se je udeležil tudi vladni komisar dr. Mramor kot zastopnik ministrstva trgovine in industrije. Načelnik Vaclav Rogel, ki je otvoril zborovanje, je podal poročilo o združnem delovanju za leto 1921. Obravnavale so se stanovske zadeve, katerim so zborovalci sledili z velikim zanimanjem.

Beleške

+ **Demokratska stranka za železniško zvezo Slovenije z morjem.** Poslušajoč podpredsednik ljubljanskega oblasnega načelstva demokratske stranke dr. Dinko Puc je poslal ministrskemu predsedniku Pašiču nastopno brzojavko: „Čast mi je, gosp. predsednik, izvesti Vas, da se je na sestanku delegatov JDS iz Slovenije ugovarilo, da je soglasna želja naroda, da se iz gospodarskih razlogov čim prej zgradi železniška zveza Slovenije z morjem v smislu predložene Vam železniškega programa. Prosimo Vas, da to željo odločno podpirate.“ — Podpredsednik dr. Puc je obvestil tudi vodstvo Demokratskega kluba o stališču načelstva JDS.

+ **Katoliški shod v Središču**, o katerem vé „Straža“ povedati, da je bil „biser“ v vencu letošnjih taborov katoliškega gibanja na Štajerskem, je bil po našem skromnem mnenju imenitna polomija. Gostobesni govorniki, med katerimi seveda nista manjkala svetovnoznana strokovnjaka za hujskanje Vesenjaki in Žeboč, so nas Središčane hoteli prepričati, da smo še premalo črni. Farbarija jim pa ni uspela. Bog je poslal blagodejni dež, ki je razgnal klerikalne zborovalce in ki je bolj koristil našim kmečkim potrebam, kakor pa vsi dolgovezni nauki orlovskih pridigarjev.

+ **Nesramno zavijanje nesrečnega sluščaja.** V petek, dne 14. t. m. v noči se je zgodil v Zagrebu nesrečen slučaj, kjer je padel kot žrtev ponočnega prepira mladi zagrebški obrtnik in znan športnik Rudolf Rožič. Pred Narodno kavarno na Jelačičevem trgu je došlo do prepira med malo vinje-

nimi gosti, ki so se pričeli najprej ruvati, potem obmetavati s kamenjem, konečno je padel iz samokresa strel, in zadel Rudolfa Rožiča, ki je le od strani opazoval rabuko. Rožič se je, smrtno zadet v prsa, zgrudil v naročje svojemu prijatelju in kmalu izdihnil. Njegovega pogreba, ki se je vršil v nedeljo popoldne, se je udeležilo nad 20.000 ljudi. — Ta nesrečni slučaj, ki je zahteval nedolžno žrtev, so morali seveda radičevski listi porabiti za najostudnejše klevete in za njihovimi ostudnostmi capljajoča „Straža“ ve seveda poročati, da je padel Rožič „kot žrtev divjaške roke jugofašistov“. Zagrebški policiji se doslej še ni posrečilo iztakniti ubijalca, „Straža“ pa vseeno dolži nekega Šipučiča, pri katerem se je izkazalo, da je nedolžen. Radičevski in klerikalni hujskači ne morejo dočakati, da se cela stvar razjasni pred pristojno oblastjo, temveč po svoji stari navadi zavijajo, samo da lahko klevetajo.

ROMANJE NA BREZJE.

Naši klerikalci se radi ponašajo, da smo Slovenci 50 let pred Srbi. Ako pa gledaš te klerikalce, ki se v živinskih vagonih peljejo na Brezje, med tem ko njihovi dobro rejeni voditelji duhovniki v vozovih I. in II. razreda veselo pijejo in jedo najbolje, kar se dobi, moraš priznati, da smo najmanj 100 let za njimi.

Na Zidanem mostu sem gledal te dni to družbo. 49 živinskih vagonov neumnih in sestradanih ljudi, ki so poiskali zadnje krone za drago vožnjo, ki so grizli suhe kruhove skorje, in pet razkošnih, opremljenih vozov, kjer je sedelo 16 okroglih „gospodov“ z veselimi, zvito se smehljajočimi ob-

razi, ki so iz restavracije navlekli za svoje trebuhe nešteto steklenic vina in piva, raznih tort in klobas ter imeli v svojih listnicah ves ogromni dobiček tega «romarskega vlaka».

Ako to vidiš, se ti mora gabiati ogabno početje teh «narodnih osrečevalcev». Klerikalni listi pa prinašajo te dni še zahvalo, katero je spisal nemara duhovni voditelj in podjetnik vlaka sam onim šestnajsterim izkoriščevalcem. In naše «dobro» klerikalno ljudstvo z «andohtjo» bere take sleparije. O, tužna nam majka! Kdaj bo varani narod obračunal z onimi, ki ga pod hinavsko krinko pobožnosti le izkoriščajo?

Novosti

* **Minister dr. Gregor Žerjav** se je pripeljal v soboto iz Begunj v Ljubljano, odkoder je odpoival v Beogradu in prevzal zopet posle kot minister za socialno skrbstvo.

* **Beograjska občina pošlje zastopništvo na vsesokolski zlet v Ljubljani.** Na vabilo Jugoslovenskega sokolskega saveza je sklenila beograjska občina, da se udeleži vsesokolskega zleta s posebnim odposlanstvom.

* **Srbske sirote v Ljubljani.** Te dni so prispale srbske sirote, ki so izgubile med vojno svoje starše, v Ljubljano v spremstvu glavnega odbora Društva za vzgojo in zaščito dece. Na kolodvoru so jih pričakovali poleg mnogo občinstva pokrajinski namestnik Hribar, vladni komisar Senekovič, podstarosta Sokola Gangl in pred kolodvorom ves sokolski naraščaj. Sprejem je bil tako prisrčen, da so se marsikomu zasolžile oči. Sirote so si ogledale razne ljubljanske zanimivosti. Žensko telovadno društvo Atena jim je priredilo južino in jih bogato obdarilo. Srbske sirote so ponesle iz Ljubljane gotovo najlepše spomine.

* **Dobra žetev tobaka** se obeta letos v naši državi in bo mnogo boljša nego lani. Fajfarjem torej ne bo treba obupati.

* **Poročil se je** v Višnji gori gospod Nande Thurner z gđčo. Frido Dinacherjevo, oba iz Kostanjevice na Dolenjskem.

* **Velik požar v Bohinjski Bistrici.** V soboto je izbruhnil v Bohinjski Bistrici požar, ki je vpepelil skoro vso vas. Ob 4. uri popoldne je namreč začel iz neznanega vzroka goret kozolec v bližini Gregorčeve gostilne. Požar je hitro objel sosedna poslopja in se je razširil po celi vasi. Uničil je 26 hiš in večje število gospodarskih poslopij. Škoda znaša nad 50 milijonov kron. O požaru je bil obveščen tudi kralj Aleksander, ki je gasilec takoj stavil svoje avtomobile na razpolago. V nedeljo je kralj v spremstvu kraljice obiskal pogorišče in se s sočutjem zanimal za vsakega pogorelega. Kralj je obljubil izdatno pomoč.

* **Pod Triglavom se je ponesrečil** g. Al. Cilenšek, župnik v Poljčanah in znan obiskovalec naših planin. Pod Kredarico je nesrečno padel in si zlomil desno nogo. Zdaj se zdravi v ljubljanski bolnici.

* **Silen vihar v Ljubljani in okolici** je napravil v nedeljo zjutraj precej škode. Po mestnih drevoredih in parkih je polomil mnogo vej in izruval v gozdovih več dreves.

* **Sneg je zapadel** po planinah in višjih hribih v nedeljo popoldne, kar je zelo nenavadno za mesec julij, zlasti še, ker je bila pretečeni teden neobičajno huda vročina.

* **Župnik batinaš.** V zagrebško bolnico so te dni pripeljali Ivana Vraneka, kmeta iz občine Odra na Hrvaškem, katerega je tamošnji župnik Avgustin Halinek z batino pretepel in ga težko ranil na nogi. Take manire, kot jih ima ta Kristusov namestnik, pač ne bodo vcepile pobožnim Hrvat-

skim seljakom spoštovanja do mazičenih batinašev. «Straži» priporočamo, naj si ogleda tudi te vrste batinašev, da ne bo gobezdala vedno o batinaškem režimu.

* **Župnik — oskrnjevalec mladoletnih šolaric.** V Slatini blizu Osijeka so prišli nedavno na sled tamošnjemu župniku Lesnemu, da je zapeljal in oskrnjeval mladoletne šolarice, kar je vzbudilo med tamošnjim prebivalstvom viharo ogorčenje. Sodnijska obravnava proti župniku bo kmalu razpisana, ki pa bo gotovo tajna, da ne pridejo v javnost vse nesramnosti, ki jih je vršil katoliški župnik.

Iz raznih krajev

* **V Štepanji vasi pri Ljubljani** je neznan tat ukradel perici Ivani Irt 15 ruj, večje število ženskega perila, brisalk, robcev itd.

* **Na Laverci** je v nedeljo popoldne zanetila iskra iz lokomotive kozolec posestnika po domače «pri Mihatu». Požar se je bliskoma razširil in objel še dvojce sosednih poslopij in en kozolec. Skupna škoda se ceni na 2 milijona kron.

* **Na Igu** je «rekrut» Mohor Strlič zagrabil v jezi svojega očeta za vrat in ga vrgel na tla. Pri sodnji ga bodo naučili četrto božjo zapoved.

* **V Krški vasi pri Brezicah** se je iz ljubosumnosti ustrelil 18letni Franc Ajstre.

* **V Kamniku** so vlomili v Orožno vilo neznan tatovi ter okradli avskultanta Orožna, inženjerja Hanzaka in železničarja Svetino.

* **V Znojilah v litijskem okraju** je bilo posestniku Mlakarju ukraden več obleke.

* **V Zidanem mostu** je orožništvo aretiralo nekega T. Kovača, ki je pobegnul iz novomeških zaporov, kjer je okradel službujočega sodnika.

* **V Krškem** je bila otvorjena telefonska centrala z govornico.

* **Iz Groblja** se je vračal domov v Domžale gluhoženi Tomaž Pirc. Bližje Rodice, ko je šel čez prog, je pridrvel vlak in ga povozil. Pirc je bil takoj mrtev.

* **V Trojanah** je izbruhnil požar v gozdu posestnika Konška in napravil za pol milijona škode. Požrtvovalni gasilci s Trojan in Motnika so ogenj pogasili.

* **V Stari vasi pri Krškem** je vpepelil v nedeljo požar tri hiše z gospodarskimi poslopji.

Po svetu

s Morilca nemškega zunanjega ministra Rathenaua izvršila samomor. Nemška policija je končno izsledila, kje se nahajata morilca ministra Rathenaua. Zločinca sta se skrivala v gradu Saaleck pri kopalšču Kösen. Policija, žandarmerija in oddelek vojaštva so takoj obkolili grad. Ko sta morilca Fischer in Kern videla, da ne moreta več uiti, sta se ustrelila. Ko je policija vdrla v grad, ju je našla mrtva s prestreljenimi glavami.

Sokolstvo

Pokrajinski sokolski zlet v Ljubljani, ki se je vršil v nedeljo na vsesokolskem zletnem telovadišču, je obobilni udeležbi uspel prav dobro. Dopoldanske tekme so pokazale izvrstno izurjenost in pravo sokolsko disciplino. Na veliko škodo je popoldanski javni nastop preprečila huda nevihta. Z velikim zaupanjem v čile vrste našega Sokolstva pričakujemo naglo bližajoči se vsesokolski zlet.

Župni zlet v Celju. Nedeljski zlet celjske župe je tudi kljub neugodnemu vremenu potekel prav zadovoljivo. Tekme članov in članic in posebno še naraščaja so pokazale zelo dober uspeh. Dopoldanskemu sprevedu po mestu je prisostvovalo nad 600 članov in članic. Spreved, ki ga je pre-

bivalstvo pozdravljalo s cvetjem, je na magistratu pozdravil župan doktor Hrašovec in podžupan Žabkar. Pogoldanski javni nastop na Glaziji je celoma motil dež, a obilno občinstvo je vendar z zanimanjem sledilo točnim izvajanjem članstva, naraščaja in v vajam posebnega vojaškega oddelka. Zvečer se je v Narodnem domu razvila neprisliljena domača zabava.

Zlet posavskega okrožja zagrebške sokolske župe v Krško vas dne 9. t. je pomenil težko izkušnjo, ki naj pokaže, ali so v tej župi včlanjena društva dovolj pripravljena za ljubljanski vsesokolski zlet. Društva so izkušnjo dobro prestala. Po telovadbi je nastopila tudi četa vojakov s puškami. Sledila je neprisliljena zabava, ki je potekla mirno brez neljubih pojavov, ki so običajni na veselnicah.

Zdravstvo

Solnčarica (solnčni pik, groznica). V hudi poletni vročini, zlasti ob suši, rada zadene ljudi, ki so dolgo izpostavljeni vročim solničnim žarkom, solnčarica. Človek se onesvesti in se zgrudi na tla. Za prvo pomoč ga je treba hitro zanesti v senco in ga položiti tako, da leži vodoravno vznak. Tudi glava naj leži nizko; torej ni treba vzglavja. Bolniku je treba otirati čelo z mokro krpo, namočeno v čim mrzlejši vodi. Ko se zave in toži o žeji, mu ne smemo pod nobenim pogojem dajati alkoholnih pijač, ker bi to lahko povzročilo njegovo smrt. Pije naj kavo, vodo itd. V težjih slučajih, kjer zamodre lica in je dihanje močno otežkočeno, je treba takoj ob prvi pomoči poklicati tudi zdravnika, ki odredi vse nadaljnjo.

Prosveta

Zakon o zavarovanju delavcev in izvršilna naredba. Izdala Tiskovna zadruga v Ljubljani. 1922. 152 strani. Cena 8 Din, po pošti 40 par več. — Zgoraj omenjeni zakon, ki je za obrt in industrijo velevažen, je pravkar izšel in se naroča pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica 54.

Zanimivosti

STOLETNI VOJAK.

«Jaz sem videl velikega Napoleona z lastnimi očmi, ko je bežal iz Moskve leta 1812. Imel je takrat na sebi zelen kavalerijski plašč.»

To skoro neverjetno trditev je izrekel star volinjski kmet Miecislav Krasinski, ki je trdil, da je 132 let star.

Dopisnik nekega lista, ki je govoril s tem Metuzalemom v Varšavi, pripoveduje, da je prišel Krasinski v Varšavo na policijo javit, da mu je bilo na cestni železnici ukradenih 80.000 poljskih mark (poljski denar). Na policiji je izjavil, da je bil rojen leta 1790. Kakor je pripovedoval, je bil skoro 100 let vojak. Najprej je služil leta 1809. v tretjem švadronu cesarske francoske garde in se je še leta 1905. boril v rusko-japonski vojni.

«Jaz sem se boril v Rusiji,» je pripovedoval Krasinski o svojih prvih čudovitih vojnih dogodkih, «in se še dobro spominjam nesrečnega prehoda preko reke Berezine. Tistega dne sem zapalil cel kup novih zastav s tricoloro. Leta 1830. sem se boril v vrstah uporne poljske vojske za osvoboditev Poljske od Rusije. Zaradi tega sem bil za 16 let poslan v Sibirijo.»

Krasinski se je udeležil potem še kitajskega vojnega pohoda leta 1900. in rusko-japonske vojne. Pokazal je s ponosom 8 vojaških medalij, katere si je tekom svojega res dolgoletnega vojaškega službovanja prislužil, in je izjavil, da je imel že več odlikovanj, katera pa so mu boljseviki pokradli.

Po njegovih izjavah je bil ranjen leta 1812. v Moskvi, 1813. v Lipskem in potem tekom vstaje leta 1830.

«Bolan nisem bil nikoli», je končal, «in to zaradi tega, ker sem vedno zmerno živel. Pušiti sem pričel šele pred 30 leti. Moj oče je umrl v 117. in moja mati v 95. letu.»

PO 50 LETIH.

Pred petdesetimi leti je odšla z Dunaju družba za raziskavanje severnega tečaja. Pod poveljstvom kapetana Weyprechta je potovala družba na ladji «Tegetthof». Med člani posadke je bilo tudi nekaj Slovencev in Hrvatov, a njihova imena nam niso znana. Ta družba je severno od Novaje Zemlje odkrila suho zemljo, ki ji je dala ime «Franc Jožefova dežela» po tedanjem avstrijskem cesarju Francu Jožefu. Ladja je zašla med velike ledene plošče, ki so jo dvignile in nazadnje strle. Posadka pa se je vendar še pravočasno rešila na saneh in je potem po mnogih ovinkih srečno prispela nazaj na Dunaj.

V hudi stiski so takrat potniki vrgli na potujoči led steklenice, a vanje so zvali pisma, kjer je bila opisana usoda njihovega potovanja. Ena izmed teh steklenic je lansko leto prispela na Novajo zemljo, kjer so jo ribiči potegnili iz vode in izročili slučajno tam se nahajajočemu norveškemu učenjaku, naravoslovcu Holtedalu. Ta je objavil zanimivo zgodbo v časopisu, steklenico pa je poslal na Dunaj.

Zanimivo je poročilo, ki je bilo v steklenici. Naj ga v glavnem podamo tudi našim čitateljem:

«Ladja je nasedla 21. avgusta leta 1872. na led in je zamrznila. Do leta 1873. jo je nosil potujoči led in jo neprestano stiskal. Koncem avgusta leta 1873. smo naleteli na zemljo in ji dali ime «Franc Jožefova dežela», začetkom novembra istega leta smo na tej zemlji nasedli in obtičali. Poizkusili smo vse, da spravimo ladjo zopet v vodo, toda zastoj. Zato smo jo v treh čolnih zapustili in odpluli v smeri proti Novaji Zemlji. Mašinist Križ je umrl na jetiki; v ostali posadki imamo trenutno tri bolnike.»

Temu poročilu sledi pripis, pisan v angleškem norveškem in hrvaškem jeziku. Pisec je gotovo hotel s tem povedati in poudariti, da so med raziskovalci teh daljnih severnih krajev bili tudi Hrvatje. V pripisu je izražena prošnja, naj odda steklenice, kdor bi jih slučajno našel, najbližjemu avstrijskemu konzulatu.

Imenovani učenjak Holtedal je prošnji tudi ustregel, in kakor že omenjeno, poslal steklenico naravnost na Dunaj.

Čudna so pač včasih pota usode! Franca Jožefa, po katerem je družba nazvala odkriti košček zemlje, že davno ni več. Njegovo žezlo je strto v prah in država, ki ji je vladal, se je razletela na kose in kosce. Dunaj, nekdanj ponosna prestolica mogočne države, je danes središče izmzgane in beraške države, le steklenica, ki je pred petdesetimi leti odpotovala križemsvet, je preživela vse človeške minljivosti ter se je vrnila taka, kakršna je odšla.

DIVJA KOZA IZUMIRA

Kakor je izumrl bivol s prerijske zapadne Severne Amerike, tako je tudi postala redka divja koza v savojskih gorah v Italiji in v Šviči, in ljubitelji narave nameravajo vsled tega naprositi parlamente svojih dežel, naj sprejmejo postavo, tikajočo se varstva teh krasnih živali.

Preizkava v okraju Grenoble v Franciji je pokazala, da je vojna provzro-

čila, da v tamošnjih krajih izumira koza.

Pred vojno je vzelo le par ljudi dovoljenja, da smejo streljati divje koze in le sorazmerno malo ljudi je bilo med gorskimi prebivalci, ki so imeli toliko denarja, da so si lahko nabavili puške. Po sklenitvi premirja pa je na tisoče vojakov, vračajočih se v vojske gore, prineslo seboj vojaške puške ter obilno municijo, ki se je izkazala kot dobro sredstvo v boju proti vedno naraščajoči draginji.

Tako splošen je postal sedaj lov na divje koze v teh gorah, da izjavljajo uradniki v dotičnih okrajih, da bo plemo divjih koz izumrlo v dvajsetih letih, če se ne bo takoj prepovedal vsaj za dve leti lov na divje koze.

Tudi v naših krajih je teh živali vedno manj.

Razno

× **Odkritje novega velikega solнца.** Kakor poročajo angleški listi, je odkril učenjak dr. Plaskett velikansko zvezdo, ki je 160krat večja od našega solнца. Ta zvezda je «samo» okoli 52.000 trilijonov milj oddaljena od naše zemlje in svetloba od te zvezde potrebuje 10.000 let, predno doseže našo zemljo. Aeroplan, ki bi preletel 200 milj na uro, bi potreboval do te zvezde celih 30 milijonov let. Kakor učenjak domneva, je ta zvezda veliko solnce, okoli katerega se suče ravno tako več planetov, kakor okoli našega solнца zemlja, mars, venera in drugi planeti.

× **Roj čebel umoril konja.** V nekem malem francoskem mestecu se je roj čebel zakadil v konja, ki je vlekel voz sena. Čebele so konja tako opikale, da je kmalu nato poginil. Hlapec, ki jih je hotel odgnati, jih je še bolj razdražil, tako da so se zagnale še v njega in je moral vsled zelo hudih oteklin v bolnico.

× **Gosenice, ki so ustavile vlak.** V Kanadi so se po nekaterih krajih pojavile ogromne množice gosenic, ki so cele pokrajine obžrle. V mnogih slučajih so množice gosenic ustavile vlake; ležale so namreč v takih množinah preko tračnic, da lokomotive niso mogle naprej.

× **Uboge Angležinje.** Na Angleškem so spet v modi ozki, spičasti čevlji. Da bi jih laglje nosile, si pomagajo angleške dame na čisto svoj način. Krasotica, ki hoče nositi posebno tesne in ozke čevlječke, si da odrezati mezinca na nogah. Pravijo celo, da potem mnogo laglje hodijo. — Kaj bodo neki počele, če pridejo pri priliki spet prav široki čevlji v modo? Tedaj si bodo morale skoraj gotovo oskrbeti umetne mezince. Bog daj norcem pamet, nam pa denarja dovolj!

× **Društvo neoblečenih.** Nekí dunajski zdravnik je izdal razglas, da naj ljudje v teh vročih dneh ne oblečijo nobene obleke, temveč nosijo samo plavalne hlačice, ker je to edino pravilno za zdravje — in poleg tega najcenejše. Zato predlaga, da se osnuje «društvo neoblečenih». Kadar bo našel dvestotisoč pristašev, bo priredil obhod po glavnih dunajskih ulicah. Zelo verjetno je, da bodo Dunajčani, ki si v resnici ne morejo privoščiti niti najenostavnejše nove obleke, vneto pristopali k društvu, in tako bo Dunaj v kratkem videl imenitno parado pristnih Adamovih in Evičnih potomcev.

× **Od pogreba svojega moža k poroki.** Mlada in lepa vdovica Elektra Warton, Američanka seveda, se je ravno vozila z brzovlakom od pogreba svojega moža, toda ne s preveliko žalostjo v srcu. Preostalo ji je po možu 10 milijonov dolarjev in za te si že lahko v Ameriki kupi novega možička. Zda se je torej, čisto zadovoljna vozila na obisk k svoji prijateljici v Wacu. Med potjo pa vstopi

njen nekdanji prijatelj Weldon, katerega se je silno razveselila. Pričela sta čebljati in po dvehurnem razgovarjanju sta že postala zaročenca. Weldon je z vlaka poslal brezžični brzojav na svoj urad v St. Antonu, naj mu pripravijo poročne spise in naj ga na postaji počaka duhovnik. O polnoči je dospel vlak na kolodvor — in duhovnik je v brzovlaku zvezal novoporočenca. Predno je vlak nadaljeval vožnjo, se je mlada vdovica pisala gospa Weldon — in seveda ni več utegnula izstopiti v Wacu, da obišče svojo prijateljico.

Za smeh in kratek čas

Ni vreden, da ga solnce obsije.

Neki veleposestnik pošlje svojega novega vrtnarja delat na vrt. Da bi se prepričal, kaj vrtnar zna, pride za njim, toda vrtnarja ne vidi. Slednjič ga najde spečega pod gostim drevesom in ga nahruli:

«Ti, lenuh, pa nisi vreden, da te solnce obsije.»

«Zato sem se pa skrtil pred solncem v senco...» se odreže vrtnar.

Njegov sovražnik.

Pijanec prosi na smrtni postelji za kozarec vode, katere ni poprej nikdar maral piti. Ker so se drugi temu čudili, jim je odgovoril:

«Na smrtni postelji se mora človek sprijazniti tudi s smrtnimi sovražniki.»

Dostikrat starši pokvarijo svoje otroke, prav pogosto pa tudi otroci svoje starše.

NOVO SREČO IN VESELJE DO ŽIVLJENJA dobi vsaka dama, ako si svojo vnanjost polepša, ker s tem vsakomur bolj ugaja. Mnogo in vedno se čuje hvaliti, kako priljubljena sredstva za negovanje lepote so: **Fellerjevo «Elsa» liližno mlečno milo,** Fellerjevo «Elsa» -obrazna pomada in «Elsa»-tanochina-pomada za rast las. Ta sredstva razpošilja: lekarnar Evgen V. Feller, Stubica donja, Elsatrg št. 360 (Hrvaško).

LEPOTA

kože, obraza, vratu, rok, kakor tudi tepa rast las se more doseči samo z razumno nego lepote. Tisočera priznanja so dospela iz vseh dežel sveta za lekarnarja Fellerja:

„Elsa“ liližno mlečno milo, najboljše blago, najfiniješe „milo lepote“; 4 kosi z zračnim in poštino 120 K.

„Elsa“ obrazna pomada odstrani vsako nečistost kože, solnčne pege, zajedauca, nabore itd. ter naredi kožo mehko, rožnatobelo in čisto; 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštino 80 K.

„Elsa“ Tanochina pomada za rast las krepi kožo glave, preprečuje izpadanje, lomljenje in cepanje las, preprečuje prhut, prerano osivelost itd.; 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštino 80 K.

Prodajalc! dajte, če naroče najmanj 12 kosov enega predmeta, popust v naravi.

Razno: liližno mleko 14 K; brkonaz 10 K; najfiniješe Hega-puder orja, Klingerja v velikih originalnih skatlah 40 K; najfiniješe Hega-zobni prašek v patent-skatlah 40 K; puder za gosepe v vrečkah 8 K; zobni prašek v skatlah 12 K, v vrečkah 8 K; Sacht-džava za perilo 12 K; Schampoun za lase 8 K; rumenilo, 12 listkov 48 K; najfiniješe parim po 48 in 60 K; možna voda za lase 80 K. Za te razne predmete se zamot in poština posebe računata.

EVGEN V. FELLER, lekarnar.
STUBICA donja, Elsatrg št. 360 (Hrvaško).

Kaj je Elsafliuid — to se zna!
Lekarnar Feller — Stubica!